

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 (projekt)

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opublikowało III projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020 (PROW 2014 - 2020). Konsultacje publiczne zakończyły się 14 lutego 2014 roku. Dokument został opracowany na podstawie przepisów UE, w szczególności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 i projektów aktów wykonawczych KE.

Wobecnie przedkładanym projekcie PROW 2014 - 2020 uwzględniono część uwag zgłoszonych w trakcie procesu konsultacji oraz w ramach oceny ex-ante i uzupełniono część diagnostyczno-strategiczną. Zmodyfikowano i doprecyzowano opisy poszczególnych działań. Dodano także rozdziały dotyczące kwestii budżetowych oraz monitorowania i oceny.

Nie jest to jednak ostateczna wersja Programu. Naszym celem jest przybliżenie Państwu działań, wspieranych kierunków produkcji oraz beneficjentów poszczególnych działań w okresie płatniczym 2014 - 2020.

1 Działanie: Transfer wiedzy i działalność informacyjna

Realizacja działania ma umożliwić zwiększanie innowacyjności i bazy wiedzy na obszarach wiejskich, wzmocnić powiązania między rolnictwem i leśnictwem a badaniami i innowacją, a także promować uczenie się przez całe życie.

1.1. Poddziałanie: Szkolenia zawodowe i nabywanie umiejętności

Działanie skierowane do jednostek naukowych i uczelni wyższych, publicznych podmiotów doradczych, szkół rolniczych i leśnych, podmiotów prowadzących działalność szkoleniową na szkolenia zawodowe dla rolników, właścicieli lasów, uczniów szkół rolniczych i leśnych, w zakresie związanym z prowadzeniem działalności rolniczej i leśnej. Będą to mogły być kursy, szkolenia, warsztaty, demonstracje, krótkoterminowe wymiany, wyjazdy studyjne.

1.2. Poddziałanie: Demonstracje i działania informacyjne

1.2.1. Inwestycje w projekty demonstracyjne w zakresie produkcji rolnej i leśnej lub przetwórstwa rolno-spożywczego służące promowaniu innowacji

Dofinansowywane będą inwestycje w projekty demonstracyjne w zakresie produkcji rolnej lub leśnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Projekty de-

monstracyjne będą służyły promowaniu innowacyjnych rozwiązań.

1.2.2. Działania upowszechniające dobre praktyki lub innowacyjne rozwiązania dotyczące produkcji rolnej lub leśnej, lub przetwórstwa rolno-spożywczego.

Wspierane będą działania upowszechniające dobre praktyki lub innowacyjne rozwiązania dotyczące produkcji rolnej lub leśnej oraz przetwórstwa rolno-spożywczego. Działania te prowadzone będą w formie konferencji, seminariów, pokazów i demonstracji.

2 Działanie: Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw

Realizacja działania umożliwi wzmocnienie mechanizmów transferu wiedzy i innowacji poprzez doradztwo. Oferta będzie dostosowana do indywidualnych potrzeb rolnika lub grupy rolników czy właścicieli lasów.

Wsparcie kierowane będzie także na doskonalenie zawodowe doradców w zakresie obszarów, w ramach których świadczone będą usługi doradcze.

Przez usługę doradczą rozumie się opracowanie i zrealizowanie 2- albo 3-letniego programu doradczego dla rolnika lub grupy rolników, wykonanego przez doradcę lub grupę doradców/specjalistów, zatrudnionych w podmiocie doradczym, będącym beneficjentem działania.

3 Działanie: Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych

Uczestnictwo w systemach jakości ma zapewnić produkcję produktów wysokiej jakości, otrzymywanych w wyniku produkcji ponad standardowej, określonej właściwymi przepisami, przy uwzględnieniu zachowania dziedzictwa narodowego oraz dbałości o wpływ całego procesu wytwarzania na środowisko. Współpraca pomiędzy uczestnikami systemów jakości sprzyja zwiększaniu siły ekonomicznej tych podmiotów na rynku.

W ramach tego działania środki będą skierowane na:

1. Wsparcie rolników przystępujących do uczestnictwa w systemie jakości w okresie pierwszych pięciu lat, na dostosowanie produkcji w nowych warunkach, wymaganych przez określony system jakości.
2. Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych o tych produktach.

Krajowe systemy jakości żywności:

- Integrowana produkcja roślin (IP) w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin;
- System Jakość Tradycja uznany za krajowy system jakości żywności;
- System jakości QMP uznany za krajowy system jakości żywności;
- System jakości QAFP uznany za krajowy system jakości żywności w zakresie mięsa wieprzowego i drobiowego;
- System jakości QAFP uznany za krajowy system jakości żywności w zakresie produkcji wędlin;
- System jakości PQS uznany za krajowy system jakości żywności.

4 Działanie: Inwestycje w środki trwałe

4.1. Poddziałanie: Modernizacja gospodarstw rolnych

Pomoc będzie udzielana na materialne lub niematerialne inwestycje poprawiające ogólne wyniki gospodarstw rolnych prowadzących zarobkową działalność rolniczą. Przez prowadzenie działalności w celach zarobkowych rozumie się prowadzenie działalności, której podstawowym celem jest osiągnięcie dochodu.

Operacje mogą dotyczyć produkcji produktów rolnych żywnościowych, jak i nieżywnościowych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

Operacja musi doprowadzić do wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), co najmniej o 20% w odniesieniu do roku bazowego w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy.

Celem działania jest zwiększenie rentowności i konkurencyjności gospodarstw w następujących obszarach:

- rozwój produkcji psziąt,
- rozwój produkcji mleka krowiego,
- rozwój produkcji bydła mięsnego,
- operacje związane z racjonalizacją technologii produkcji, wprowadzeniem innowacji, zmianą profilu produkcji, zwiększeniem skali produkcji, poprawą jakości produkcji lub zwiększeniem wartości dodanej produktu.

Beneficjenci:

- rolnik prowadzący działalność rolniczą w celach zarobkowych lub grupa takich rolników;
- w przypadku rolnika będącego jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, o pomoc może ubiegać się jedynie spółka osobowa.

O pomoc może ubiegać się rolnik posiadający gospodarstwo o powierzchni użytków rolnych od 1 ha do 100 ha lub nieruchomość służącą do prowadzenia

produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej i kierujący tym gospodarstwem.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa uprawnionego do otrzymania pomocy stanowi co najmniej równowartość 15 tys. euro. i nie jest większa niż 100 tys. euro.

Podstawowy poziom wsparcia - do 50% kosztów kwalifikowalnych.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne:

- **1 500 000 zł** – w ramach celu – rozwój produkcji psziąt,
- **500 000 zł** – w przypadku pozostałych celów, przy czym na inwestycje niezwiązane bezpośrednio z budową, modernizacją budynków inwentarskich lub adaptacją innych istniejących w gospodarstwie budynków na budynki inwentarskie, nie może przekroczyć **200 000 zł**.

4.2. Poddziałanie: Przetwórstwo i marketing produktów rolnych

W ramach działania pomoc udzielana będzie na inwestycje materialne lub niematerialne w mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach zajmujących się przetwórstwem lub wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych.

Preferowani będą:

- grupy oraz organizacje producentów rolnych, spółdzielnie,
- wnioskodawcy zaopatrujący się w surowce do produkcji na podstawie długoterminowych umów, zawartych bezpośrednio z producentami rolnymi, na poziomie przekraczającym 50% całkowitej ilości nabywanych produktów rolnych,
- wnioskodawcy inwestujący w innowacyjność, ochronę środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu,

- wnioskodawcy uczestniczący we wspólnotowych lub krajowych systemach jakości lub przetwarzający produkty rolne pochodzące bezpośrednio od producentów ekologicznych,
- wnioskodawcy realizujący inwestycje w gminach należących do powiatów o najwyższym poziomie bezrobocia w kraju,
- wybrane sektory przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych.

4.3 Poddziałanie: Scalanie gruntów

Wspierane będą inwestycje materialne lub niematerialne, które dotyczą infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją lub dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa przez scalanie gruntów.

5 Działanie: Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych

W ramach tego działania wspierane będą:

- inwestycje w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczanie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof oraz
- inwestycje w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.

6 Działanie: Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

6.1. Poddziałanie: Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników – Premie dla młodych rolników

Pomoc będzie przyznawana w związku z rozpoczęciem prowadzenia gospodarstwa rolnego jako kierujący gospodarstwem. Wsparcie dotyczy rozwoju przejętego gospodarstwa, w kierunku produkcji żywnościowych i nieżywnościowych produktów rolnych, a także przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.

Pomoc będzie wypłacana w postaci premii, w wysokości 100 000 zł. Premia powinna być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu.

6.2. Poddziałanie: Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich – „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej”

Pomoc będzie przyznawana osobom ubezpieczonym w KRUS, w związku z rozpoczęciem prowadzenia działalności pozarolniczej w szczególności, w zakresie:

- sprzedaży hurtowej i detalicznej produktów nierolnych,
- rzemiosła lub rękodzielnictwa,
- turystyki wiejskiej,
- przetwórstwa i sprzedaży produktów nierolnych,
- świadczenia usług socjalnych, w tym opieki nad dziećmi, nad starszymi, opieki zdrowotnej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi,
- działalności informatycznej, komputerowej i elektronicznej, sprzedaży internetowej,
- działalności architektonicznej i inżynierskiej, rachunkowości, usług księgowych i audytorskich, usług technicznych, działalności weterynaryjnej.

Pomoc wypłacana będzie w postaci premii, w wysokości 100 000 zł. Premia powinna być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu. Premia zostanie wypłacona, jeżeli nastąpi utworzenie co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu średniorocznym (również samozatrudnienie).

6.3. Poddziałanie: Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw

Pomoc będzie przyznawana rolnikom ubezpieczonym w KRUS i zajmującym się tylko działalnością rolniczą, na restrukturyzację gospodarstwa w kierunku:

- produkcji żywnościowych lub nieżywnościowych produktów rolnych,
- przygotowania do sprzedaży i sprzedaży bezpośredniej produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- przetwórstwa produktów rolnych pochodzących głównie z gospodarstwa, przy czym produkt będący wynikiem przetwarzania powinien być również produktem rolnym (być wytworzonym z nieprzetworzonych produktów rolnych).

Pomoc wypłacana będzie w postaci premii, w wysokości 60 000 zł i powinna być wydatkowana zgodnie z założeniami biznesplanu.

6.4. Poddziałanie: Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych

Wsparcie działalności gospodarczej, dotyczącej świadczenia usług rolniczych, skierowane do osób fizycznych, prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, prowadzących działalność gospodarczą w zakresie usług rolniczych jako mikro- lub małe przedsiębiorstwo przez co najmniej dwa lata przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy.

Maksymalna wysokość pomocy przyznana w okresie realizacji Programu jednemu beneficjentowi wyniesie 500 000 zł (50% kosztów kwalifikowalnych).

7 Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

Wsparcie na badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego

i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej.

Beneficjentami tego działania mogą być gminy, instytucje kultury, dla których organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego, kościół lub inne związki wyznaniowe.

Pomoc może być również przeznaczona na inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury.

8 Działanie: Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów

Działanie obejmuje powiększenia obszarów leśnych poprzez zalesianie i tworzenie terenów zalesionych na gruntach rolnych oraz innych niż rolne o niskiej przydatności dla rolnictwa.

Skierowane jest do właścicieli gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne (w pełnym zakresie) oraz do jednostek samorządu terytorialnego będących właścicielami gruntów rolnych oraz gruntów innych niż rolne (w zakresie kosztów założenia).

9 Działanie: Tworzenie grup i organizacji producentów

Działanie skierowane jest do grup i organizacji producentów. Celem jest dostosowanie procesu produkcyjnego do wymogów rynkowych, wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowanie do sprzedaży, centralizacja sprzedaży, dostarczanie do odbiorców hurtowych.

Pomoc ma formę ryczałtu wypłacanego przez 5 lat funkcjonowania grupy od dnia jej rejestracji/uznania. Maksymalna kwota pomocy to 100 000 euro w każdym roku pięcioletniego okresu pomocy.

10 Działanie: Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne ukierunkowane jest na zrównoważone gospodarowanie nawozami, działania zapobiegające erozji gleb i przyczyniające się do ochrony gleb i wód, zachowanie i ochronę cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatun-

ków roślin i zwierząt, a także ochronę różnorodności krajobrazu, ochronę zagrożonych zasobów genetycznych roślin i zwierząt.

Planowane do realizacji są następujące działania:

- Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone;
- Pakiet 2. Ochrona gleb i wód;
- Pakiet 3. Zachowanie i reintrodukcja sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych;
- Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000;
- Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000;
- Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie;
- Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie.

11 Działanie: Rolnictwo ekologiczne

Celem działania „Rolnictwo ekologiczne” jest wspieranie dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego. Wszystkie uprawy deklarowane do wsparcia finansowego w ramach tego działania podlegają kontroli, upoważnionych przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi, jednostek certyfikujących.

Planowane do realizacji są następujące działania:

- Pakiet 1. Uprawy rolnicze w okresie konwersji;
- Pakiet 2. Uprawy warzywne w okresie konwersji;
- Pakiet 3. Uprawy zielarskie w okresie konwersji;
- Pakiet 4. Uprawy sadownicze w okresie konwersji;
- Pakiet 5. Uprawy paszowe w okresie konwersji;
- Pakiet 6. Uprawy rolnicze po okresie konwersji;
- Pakiet 7. Uprawy warzywne po okresie konwersji;
- Pakiet 8. Uprawy zielarskie po okresie konwersji;
- Pakiet 9. Uprawy sadownicze po okresie konwersji;
- Pakiet 10. Uprawy paszowe po okresie konwersji.

12 Działanie: Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami

Nastąpi nowa delimitacja obszarów z ograniczeniami naturalnymi (dawne ONW nizinne) najpóźniej od 2018 r. (ONW górskie – ten sam obszar). Do tego czasu płatności ONW, jak w okresie PROW 2007 – 2014.

13 Działanie: Współpraca

Działanie „Współpraca” jest narzędziem umożliwiającym funkcjonowanie Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego na rzecz zrównoważonego i wydajnego rolnictwa (EPI). Grupą docelową są beneficjenci (grupy operacyjne), chcący wprowadzać innowacje w sektorze rolno-spożywczym w celu dalszego rozwoju działalności. Wsparcie może objąć bardzo szeroki wachlarz podmiotów działających razem w tzw. grupie operacyjnej. Wsparcie nie ogranicza się tylko do podmiotów działających w rolnictwie, ale również branż przemysłu, które nie są na co dzień kojarzone z rolnictwem.

Wsparcie dotyczy w szczególności:

- tworzenia i funkcjonowania grup operacyjnych na rzecz innowacji (EPI),
- rozwoju nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym,
- projektów pilotażowych dotyczących wdrożenia do praktyki rozwiązań uzyskanych w wyniku realizacji operacji z zakresu wskazanego w pkt. b).

Grupa operacyjna na rzecz innowacji musi być utworzona przez co najmniej dwa różne podmioty, należące do co najmniej dwóch grup z wymienionych:

- rolnicy i grupy rolników,
- posiadacze lasów (o ile nie są rolnikami),
- naukowcy, instytuty, jednostki naukowe,
- podmioty doradcze,
- przedsiębiorcy sektora rolnego lub rolno-spożywczego (w tym usług gastronomicznych),
- przedsiębiorcy sektorów działających na rzecz sektora rolnego i spożywczego,
- konsumenci i ich organizacje,
- organizacje pozarządowe posiadające status organizacji pożytku publicznego.

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji (max. do 100%), a całkowita maksymalna wartość wsparcia operacji związanej z badaniami i inwestycjami, prowadzonej przez grupę operacyjną EPI wynosi 10 000 000 zł.

14 Działanie: LEADER

W ramach tego działania realizowane będą poddziałania:

1. Wsparcie przygotowawcze na działania związane z opracowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).
2. Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju.
3. Wdrażanie projektów współpracy – wsparcie na przygotowanie i realizację projektu współpracy.
4. Koszty bieżące - wsparcie bieżącego funkcjonowania LGD.
5. Aktywizacja – wsparcie na prowadzenie przez LGD doradztwa na rzecz potencjalnych beneficjentów LSR.

14.2. Poddziałanie: Realizacja operacji w ramach lokalnych strategii rozwoju

To poddziałanie ma największy krąg beneficjentów i przewiduje wsparcie na realizację następujących operacji, wdrażanych w ramach lokalnej strategii rozwoju:

1. Podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR, wymiana doświadczeń i dobrych praktyk w powiązaniu ze wzrostem mobilności zawodowej, a także dywersyfikacji źródeł dochodu oraz rozwojem przedsiębiorczości.
2. Zakładanie nowych przedsiębiorstw oraz rozwój przedsiębiorczości, w tym przetwórstwa produktów rolnych. W przypadku zakładania nowych przedsiębiorstw ze wsparcia wyłącza się rolników ubezpieczonych w pełnym zakresie w KRUS za wyjątkiem działalności związanej z przetwarzaniem produktów objętych załącznikiem nr 1 do TFUE. Ze wsparcia wyklucza się świadczenie usług rolniczych.
3. Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego, tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych, w celu udostępniania jej lokalnym producentom zmierzającym do dywersyfikacji źródeł dochodu (produkty objęte i nieobjęte załącznikiem nr 1 do TFUE).
4. Tworzenie i funkcjonowanie sieci w zakresie krótkich łańcuchów żywnościowych, rynków lokalnych lub usług turystycznych.
5. Tworzenie i rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, przeznaczonej na użytek publiczny.
6. Promowanie, zachowanie lub oznakowanie lokalnego dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego, pod warunkiem zapewnienia jego dostępności zwiedzającym.
7. Tworzenie, ulepszanie, rozbudowa lub wyposażenie infrastruktury społecznej, mającej na celu poprawę jakości życia na obszarach wiejskich, która związana jest z działalnością:
  - żłobków, klubów dziecięcych, przedszkoli, oddziałów przedszkolnych i innych form wychowania przedszkolnego,
  - placówek dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych,
  - instytucji kultury.

Maksymalna kwota pomocy dla danego rodzaju operacji będzie ustalona przez LGD, przy czym:

- max. wysokość pomocy na utworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego – 800 000 zł,
- max. wysokość pomocy na beneficjenta realizującego pozostałe operacje – 300 000 zł.

W przypadku operacji realizowanych w zakresie działalności gospodarczej, intensywność pomocy wyniesie 50%.

Na podstawie projektu PROW 2014 – 2020
z 24 stycznia 2014 r.

opracowała Katarzyna Jasińska